

ΕΚΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Ιανουάριος 2004)

Συγγραφέας: ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΧΛΕΠΑΣ

Μάταια θα αναζητήσει ο ευσυνείδητος πολίτης συγκεκριμένες και αξιόπιστες ιδέες για την προστασία του περιβάλλοντος στα προγράμματα των κομμάτων που διεκδικούν την ψήφο του στις εκλογές της 7ης Μαρτίου 2004. Στο κεφάλαιο «Περιβάλλον» παρελαύνουν συνήθως γενικότητες και αυταπόδεικτες αλήθειες που μόνο πικρή συγκατάβαση μπορούν να προκαλέσουν. Αλήθεια, έχουμε λύσει τα προβλήματα; Αδιαφορεί τόσο πολύ η κοινωνία μας για το περιβάλλον, ώστε τα κόμματα να απαξιούν να ασχοληθούν μαζί του; Έχουμε την πολυτέλεια να μην ασχολούμαστε, σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές (και όχι μόνο) κοινωνίες, με τα περιβαλλοντικά ζητήματα;

Ο προσεκτικός παρατηρητής θα διαπιστώσει ότι σε όλες τις έρευνες που καταγράφουν τις ανησυχίες της κοινής γνώμης στην Ελλάδα, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος καταλαμβάνει μια όχι ευκαταφρόνητη θέση. Η υποτιθέμενη «αδιαφορία» της ελληνικής κοινωνίας για την προστασία του περιβάλλοντος δεν μπορεί απλώς να ανάγεται σε κάποια «μικροαστική υποκρισία» ή ακόμη και σε «σχιζοφρένεια» ενός όψιμα και στρεβλά αστικοποιημένου πληθυσμού, αλλά μάλλον στη δυσπιστία που εύλογα αναπτύσσεται, όταν γίνεται λόγος για τις προθέσεις της πολιτικής ηγεσίας να παρέμβει και να ασχοληθεί σοβαρά και συστηματικά με την προστασία του περιβάλλοντος.

Αυτή η δυσπιστία της κοινωνίας μας καλό είναι, συνεπώς, να μην ερμηνεύεται με «πολιτισμικά» επιχειρήματα αλλά με ιστορικά και γνωστά σε όλους δεδομένα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της πολύπαθης ελληνικής πρωτεύουσας: Πράγματι, στη μεταπολεμική Αθήνα, η υπέρμετρη αύξηση των συντελεστών δόμησης, η εγκατάλειψη των δικτύων φωταερίου, το ξήλωμα του τραμ και των σιδηροδρομικών γραμμών Λαυρίου και Διονύσου, η πριμοδότηση των μικροεπιχειρηματιών που διέθεταν λεωφορεία και των ταξί σε βάρος άλλων μορφών αστικής συγκοινωνίας, καθώς και η άναρχη οικιστική επέκταση αποτελούσαν σαφείς πολιτικές επιλογές με συγκεκριμένους, ορατούς αλλά και κοντόφθαλμους στόχους.

Τα αποτελέσματα αυτών των επιλογών είναι ακόμη αισθητά στις μέρες μας και επιβαρύνουν με τεράστιο κόστος τις νέες γενιές που πασχίζουν να δημιουργήσουν στοιχειώδεις υποδομές για τη λειτουργία της πρωτεύουσας. Δυστυχώς, η αμαρτωλή περιβαλλοντική ιστορία της χώρας μας φαίνεται να συνεχίζεται και σήμερα, χωρίς να διαφαίνεται κάποια σοβαρή πρόθεση «ρήξης» από τα πολιτικά μας κόμματα. Η ενεργειακή μας, λ.χ., πολιτική, παρά τις μεγαλόστομες διακηρύξεις, εξακολουθεί να ευνοεί τους μεγαλοεισαγωγείς πετρελαίου (δηλ. συγκεκριμένες οικογένειες επιχειρηματιών) ή έστω να υπακούει στη στενοκέφαλη νοοτροπία των συνδικαλιστών

του κρατικού μονοπωλίου (δηλ. της ΔΕΗ). Έτσι, η χώρα με το αναλογικά πλουσιότερο, στην Ευρώπη, αιολικό δυναμικό και την μεγαλύτερη ηλιοφάνεια εξακολουθεί να βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις ως προς την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τι ειρωνεία! Την ώρα που πολλοί αναφέρονται στην αιμορραγία του «φοιτητικού συναλλάγματος», ουδείς μνημονεύει το πολλαπλάσιο «πετρελαϊκό συνάλλαγμα» που επιβαρύνει μια χώρα η οποία φαίνεται να αγνοεί κάθε έννοια «ενεργειακής οικονομίας».

Ανύπαρκτος φαίνεται να είναι για τα πολιτικά μας κόμματα και κάθε ειλικρινής προβληματισμός για την πολύπαθη, σε μας, «διαχείριση του χώρου»: Πράγματι, ενώ πολύς λόγος γίνεται για την ουσιαστική ανυπαρξία ξένων επενδύσεων (που εμποδίζονται από χωροταξικές και ιδιοκτησιακές ασάφειες) και τις δυσκολίες χωροθέτησης σημαντικών δημόσιων έργων στην πατρίδα μας, μάταια αναζητά κανείς τα τολμηρά αλλά και εφαρμόσιμα σχέδια για το χωροταξικό εξορθολογισμό και την πολεοδομική ανασυγκρότηση. Σε συνδυασμό με τις δυσχέρειες υλοποίησης του κτηματολογίου και τη διαιωνιζόμενη ιδιοκτησιακή ανασφάλεια, το «παραδοσιακό» και μοναδικό στην Ευρώπη χωροταξικό χάος της πατρίδας μας προβάλλει ολοένα και εντονότερα ως βασικό εμπόδιο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Παράλληλα, σε μια χώρα που ακκίζεται για το συγκριτικά υψηλό κατά κεφαλήν εισόδημα και τη συντριπτική οικονομική της υπεροχή έναντι των βαλκανικών της γειτόνων, παραμένει μια τριτοκοσμικού επιπέδου ποιότητα ζωής και ένα απαράδεκτο οικιστικό περιβάλλον. Όσο για τη μοναδική κληρονομιά του πανέμορφου ελληνικού τοπίου που κατακρεουργείται από την άναρχη εκτός σχεδίου δόμηση, τις μεγαλοπρεπείς περιφράξεις και τις παντοειδείς κεραιές, θα πρέπει να αφήσουμε κάθε ελπίδα: Μάταια θα αναζητήσουμε στα κομματικά προγράμματα συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία αυτού του σημαντικού εθνικού κεφαλαίου.

Τέλος, μια και πολύς λόγος γίνεται στις μέρες μας για τη μάστιγα της ανεργίας, καλό θα ήταν να υπενθυμίσει κανείς στους πολιτικούς μας, ότι η προστασία του περιβάλλοντος στις μέρες μας, όχι μόνο δεν είναι εμπόδιο στην ανάπτυξη, αλλά αντίθετα συνιστά βασικό μοχλό για την αντιμετώπιση της ανεργίας. Πράγματι, σε χώρες όπου εφαρμόστηκαν «πράσινες» πολιτικές για την ενέργεια, τη διαχείριση των απορριμμάτων, τη βιολογική γεωργία κ.ο.κ., η προστασία του περιβάλλοντος προβάλλεται ως βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη τεχνολογικών και οργανωτικών καινοτομιών, την επιχειρηματικότητα και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης. Αξίζει εδώ να αναφερθεί το παράδειγμα της Γερμανίας, όπου οι πολιτικές των κυβερνήσεων συνεργασίας σοσιαλδημοκρατών και πρασίνων ανέδειξαν τις περιβαλλοντικές πολιτικές ως βασικό μοχλό για την αύξηση της απασχόλησης, την τεχνολογική ανανέωση και την οικονομική ανάπτυξη. Συχνά προκαλεί πικρία η θέα των χιλιάδων εγκαταστάσεων ηλιακής ενέργειας στις γερμανικές στέγες, την ώρα που στην ηλιόλουστη πατρίδα μας έχει καταργηθεί ακόμη και η μικρόψυχη φορολογική απαλλαγή για τους ηλιακούς θερμοσίφωνες. Καλή ψήφο!